

Öğretmenlerce Üretilen Yazılı Özet Metinlerin Niteliksel Özellikleri*

Qualitative Features Of Written Summary Texts Produced By Teachers

Hülya YAZICI OKUYAN** ve Yasemin Gül GEDİKOĞLU***
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada “Öğretmenlerce üretilmiş olan özet metinler bir özet metnin taşıması gereken özellikleri taşımakta mıdır?” sorusunun yanıtı aranmıştır. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma kümesini; Burdur merkez ilköğretim ve ortaöğretim okullarında Türkçe ve Edebiyat öğretmeni olarak görev yapan toplam 55 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sürecinde Çetin Altan’ın “Kitap Az Yaşamayı Öner” adlı denemesi kaynak metin olarak kullanılmış ve öğretmenlerce üretilen özet metinler, ölçüt temelli ve dereceli bir çözümleme aracı kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin yalnızca özet metinlerin kaynak metnin asıl ana düşüncesini yansıtmaya ve özet metinlerin özgün tümcelerle yeniden yapılandırılması ölçütünde “yeterli” düzeye ulaşabildikleri belirlenmiştir. Buna karşın öğretmenlerin, araştırmanın özet metinlere yeni bir başlık oluşturma; özet metinlerin kaynak metnin yardımcı düşüncelerini ve kaynak metindeki tüm önemli bilgileri içermesi ve özet metinlerin kaynak metni temsil edecek yeterlikte olmasına ilişkin sonuçlarına göre bilgi ve beceri eksikliği içinde oldukları gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaynak Metin, Özet Metin, Türkçe ve Edebiyat Öğretmenleri.

Abstract

This research aimed to find an answer to the question: "Do summary texts produced by teachers have the characteristics that a summary text is supposed to have?" Descriptive method was used in the research. The study group consisted of 55 teachers who work as Turkish Language and Literature teachers at central primary and secondary schools in

* Bu makale 1-3 Temmuz 2010 tarihinde III. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı’nda sunulmuş olan sözlü bildirin genişletilmiş biçimidir.

** Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, BURDUR, e-posta: hokuyan@mehmetakif.edu.tr

*** Arş. Gör. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, BURDUR, e-posta: ygedikoglu@mehmetakif.edu.tr

Burdur. During the research, the essay “Kitap Az Yaşamayı Önerir” by Çetin Altan was used as the source text and the summary texts produced by teachers were evaluated using a criteria-based and gradual analysis instrument. At the end of the study, it was determined that the teachers only managed to reach the sufficient level in terms of reconstructing the summary texts through authentic sentences and reflecting the main idea of the source text in the summary texts. However, according to the research results regarding the teachers’ competence in creating a new title for the summary texts, including the source text’s all supporting ideas and important information in the summary texts and providing the summary texts with the capacity of reflecting the source text, it has been observed that the teachers lack the required knowledge and skill.

Keywords: Main Text, Summary Text, Turkish And Literature Teachers.

I. GİRİŞ

Yazılı ya da sözlü olabilecek bir kaynak metnin yönergeleri doğrultusunda bireyler, sahip oldukları artalan bilgilerinden de yararlanarak kaynak metni daha kısa bir biçimde yeni bir metne dönüştürürler. Bu işleme özetleme; bu işlem sonucu ortaya çıkan yeni metne ise özet metin denir (Ülper ve Yazıcı Okuyan, 2010).

Bir kaynak metnin özetlenmesi sürecinde öncelikle kaynak metnin okur tarafından tam olarak kavranması gerekir. Okurun bir metni kavrayabilmesi için öncelikle metindeki önemli bilgileri önemsiz bilgilerden ayırması, metni daha kısa yeni bir metne dönüştürüp belleğine yerleştirmesi gerekir. Bu süreçte okurun bir yandan metnin küçük ölçekli yapısına ilişkin işleme (ardıl tümceler arasında ilişki kurma) diğer yandan ise metnin büyük ölçekli yapısına ilişkin işleme (anadüşünceyi belirleme, metnin iletisini kavrama, dönüştürme) yaparak metni anlamlandırması gerekir (van Dijk ve Kintsch, 1983) . Bir kaynak metnin özet metne dönüştürülmesi sürecinde; kaynak metnin ana düşüncesini belirleme ve yeniden oluşturma, kaynak metindeki önemsiz bilgiyi tanıma ve çıkarma, kaynak metindeki ana düşünceye bağlanan yardımcı düşünceleri belirleme ve yeniden oluşturma gibi birçok metinsel eylem yerine getirilir (Nelson, vd. 1992; Trabasso, Bouchard, 2002; Akyol, 2006). Bu metinsel eylemler bir yandan nitelikli bir özet metnin taşınması gereken özelliklere gönderimde bulunurken, aynı zamanda kaynak metnin tam ve doğru anlamlandırılmasına da gönderimde bulunur.

Bu bağlamda, okunan bir metni temsil edebilecek daha kısa bir metnin yazılı ya da sözlü olarak ortaya konabilmesi için okurun özetlemeye kaynaklık eden metni doğru bir biçimde anlamlandırması ve o metnin ana düşüncesini kavrayabilmesi gerekir. Bu yönüyle özetleme hem okuma becerisi hem de yazma becerisi ile ilgili bir edimdir.

Görüldüğü gibi özetleme, okuru anlamak için okumaya yöneltirken metindeki önemli düşünceleri ayırt etmesine ve bilgiyi kendi sözcükleriyle yeniden oluşturmaya da olanak tanır. Bu yönüyle etkili bir öğrenme stratejisidir. Çünkü özetleme, öğrenme sürecinde öğrencinin metindeki önemli düşünceleri belirlemesini ve metni tutarlı bir biçimde kısaltmasını sağlamakta, hatırlamayı ve kavramayı artırmaktadır. Barnet ve Stubbs’ın da belirttiği gibi “doğru ve eksiksiz

özet yazabilme becerisi akademik çalışmanın merkezindedir: Okunan metni not alma, kompozisyon yazma sınavları, laboratuvar raporları, kitap eleştirileri ve diğer bilgilendirici ve analitik ödevler...gibi” (Aktaran Deneme, 2009:86). Buna karşın, alanyazındaki ilgili araştırmaların da (Anderson ve Armbruster,1984; Brown ve Palincsar, 1985; Pressley ve diğerleri, 1989) yansıttığı gibi özetleme yeterliğinin kazanılması öğretimi gerektirmekte ve zaman almaktadır (Aktaran Senemoğlu, 2009:567). “ Özetleme çalışmalarında öğretmen ilk başlarda öğrencilerini kontrol etmeli ve yazıların özet niteliği taşıyıp taşımadığını değerlendirmelidir. Çünkü özet çıkarmayı bilmeyen öğrenciler bazen hatırladıkları hemen her şeyi yazmak isterler, okudukları ya da dinledikleri her şeyi kelime kelime kopya ederler. Bu nedenle özetleme stratejisinin öğretimi çok önemlidir”. (Özbay,2009: 112).

Öğrencilerce üretilmiş olan özet metinlerin niteliğine yönelik yapılan bir araştırmanın bulgularına dayanarak belirtilebilecek en genel sonuç, öğrencilerin, bir kaynak metni yazılı bir özet metne dönüştürme sürecinde ne yapacaklarına ilişkin bilgi ve beceri eksikliği gösterdikleridir (Ülper ve Yazıcı Okuyan, 2010). Bu sonuç, özetleme öğretimi sürecinde, öğretici durumunda bulunan öğretmenlerin özetleme becerilerine yönelik bilgi ve beceri durumlarının ne düzeyde olduğu sorusunu da akla getirmektedir. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı, öğretmenlerce üretilen özet metinlerin niteliksel özelliklerini belirleyerek özetleme becerisine ilişkin durumları hakkında bir saptama yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda Ülper ve Akkök (2009)’ ten uyarlanan özetleme becerisine ilişkin metinsel eylemler temel alınarak hazırlanan aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

Öğretmenlerce üretilen yazılı özet metinlerin;

- 1- Yeniden yapılandırılmış başlık özellikleri nasıldır?
- 2- Kaynak metnin ana düşüncesini içermesine ilişkin özellikleri nasıldır?
- 3- Kaynak metnin yardımcı düşüncelerini içermesine ilişkin özellikleri nasıldır?
- 4- Dilsel özellikleri nasıldır?
- 5- Kaynak metindeki tüm önemli bilgileri içermesine ilişkin özellikleri nasıldır?
- 6- Gereksiz ve önemsiz bilgileri içermesine ilişkin özellikleri nasıldır?
- 7- Kaynak metni temsil edecek yeterlilikte olmasına ilişkin özellikleri nasıldır?

II. YÖNTEM

Çalışma Kümesi

Bu çalışmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma kümesini; Burdur merkez ilköğretim ve ortaöğretim okullarında Türkçe ve Edebiyat öğretmeni olarak görev yapan toplam 55 öğretmen oluşturmaktadır.

		f	%	f	%	f	%	f	%
Özet metin kaynak metnin yardımcı düşüncesini/lerini içermektedir.	55	0	0	19	34,5	33	60	3	5,5

Tablo 3'te de görüldüğü gibi, öğretmenlerin %60'ı tarafından üretilmiş olan özet metinler, kaynak metnin yardımcı düşüncelerini içermesi ölçütünde “kabul edilebilir” düzeydedir. Buna karşın, öğretmenlerin %34,5'inin özet metinleri bu ölçüt bağlamında “yetersiz” düzeyde bulunmuştur. Öğretmenlerden yalnızca %5,5'inin özet metinleri bu ölçüt bağlamında “yeterli” düzeydedir.

Öğretmenlerce üretilen yazılı özet metinlerin dilsel özellikleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Özet Metinlerin Dilsel Özellikleri

ÖZETLEME KURALLARI	n	Yok		Yetersiz (Özet metnin geneli kaynak metinden alınan tümcelerden oluşmakta.)		Kabul edilebilir (Özet metnin geneli özgün tümcelerden oluşmakta/kaynak metinden kısmen alıntı var.)		Yeterli (Özet metnin özgün tümcelerden oluşmakta/kaynak metinden çok az alıntı var.)	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Özet metin kaynak metnin özgün tümcelerle yeniden yapılandırılmış biçimidir.	55	0	0	9	16,4	19	34,54	27	49,1

Tablo 4'ten de anlaşılacağı üzere, öğretmenlerin %49,1'i tarafından üretilmiş olan özet metinler, özgün tümcelerle yeniden yapılandırılmış olmaları ölçütünde “yeterli” düzeydedir; bu oran “kabul edilebilir” düzeyde %34,54'tür. Öğretmenlerden %16,4'ünün özetleri bu ölçüt bağlamında “yetersiz”dir.

Öğretmenlerce üretilen yazılı özet metinlerin kaynak metindeki tüm önemli bilgileri içermesine ilişkin özellikleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Özet Metinlerin Kaynak Metindeki Tüm Önemli Bilgileri İçermesine İlişkin Özellikleri

ÖZETLEME KURALLARI	n	Yok	Yetersiz (Kaynak metindeki önemli bilgilerin)	Kabul edilebilir (Kaynak metindeki önemli bilgilerin)	Yeterli (Kaynak metindeki bütün önemli)

				çok azı alınmış.)		büyük bir bölümü alınmış)		bilgiler alınmış.)	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Kaynak metindeki tüm önemli bilgiler seçilerek özet metine yerleştirilmiştir.	55	0	0	20	36,4	31	56,3	4	7,3

Özet metinlerin kaynak metindeki tüm önemli bilgileri içermesi ölçütünde, öğretmenlerden yalnızca %7,3'ü tarafından üretilmiş olan özet metinler, “yeterli” düzeydedir. Bu oran “kabul edilebilir” düzeyde % 56,3; “yetersiz” düzeyde %36,4’tür. Bu durum Tablo 5’te yansıtılmıştır.

Öğretmenlerce üretilen yazılı özet metinlerde gereksiz ve önemsiz bilgilerin yer almasına ilişkin özellikler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Özet Metinlerin Gereksiz ve Önemsiz Bilgileri İçermesine İlişkin Özellikleri

ÖZETLEME KURALLARI	n	Yok		Yetersiz (Özet metinde çok sayıda artık önerme var.)		Kabul edilebilir (Özet metinde çok az artık önerme var.)		Yeterli (Özet metinde hiç artık önerme yok.)	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Özet metinde gereksiz ve önemsiz bilgiler yer almamaktadır.	55	0	0	8	14,5	31	56,4	16	29,1

Tablo 6’da da görüldüğü gibi, öğretmenlerden %56’4’ünün özet metinleri “kabul edilebilir” düzeyde artık önerme içermektedir. Bu oran “yeterli” düzeyde % 29,1’dir. Buna karşın öğretmenlerden % 14,5’inin özet metinleri çok sayıda artık önerme içerdiği için “yetersiz” düzeydedir.

Öğretmenlerce üretilen yazılı özet metinlerin kaynak metni temsil edecek yeterlilikte olmasına ilişkin özellikleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Özet Metinlerin Kaynak Metni Temsil Edecek Yeterlilikte Olmasına İlişkin Özellikleri

ÖZETLEME KURALLARI	n	Yok		Yetersiz (Özet metin, kaynak metni kısmen temsil etmekte.)		Kabul edilebilir (Özet metin, kaynak metnin önemli bir bölümünü temsil etmektedir.)		Yeterli (Özet metin, kaynak metnin tamamını temsil etmektedir.)	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Özet metin içeriksel olarak kaynak metni temsil edecek yeterlilikte/uzunlukta dır.	55	0	0	21	38,2	31	56,4	3	5,4

Tablo 7'nin de yansıttığı gibi, öğretmenlerin %56,4'ü tarafından üretilmiş olan özet metinler, kaynak metnin önemli bir bölümünü temsil ettikleri için "kabul edilebilir" düzeydedir. Buna karşın öğretmenlerden %38,2'sinin özetleri, metni kısmen yansıttıkları için bu ölçütte "yetersiz"dir. Yine bu ölçüt bağlamında, öğretmenlerce üretilen yalnızca %5,4 özet metin, kaynak metnin tamamını yansıttığı için "yeterli" düzeyde ulaşmıştır.

IV. TARTIŞMA

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %87,3'ü oluşturdukları özet metinlere yeni bir başlık oluşturma konusunda yetersizlik göstermektedir. Oysaki bir metnin başlığı o metnin büyük yapısının en üst aşamasına işaret eder ve bu bağlamda özetleme becerisiyle doğrudan ilgilidir. Öğretmenlerin yalnızca %7,3'ü özet metinlerine, metni "yeterli" düzeyde yansıtan yeni bir başlık koymuşlardır.

Bir metnin tam ve doğru anlaşılması büyük ölçüde ana düşüncenin doğru anlaşılmasına bağlıdır (Özdemir, 2005). Ana düşünce bir yandan kaynak metnin kavranmasını sağlarken diğer yandan tutarlı bir biçimde dönüştürülmüş daha kısa bir yazılı metin üretmeyi gerektiren özet yazma açısından son derece önemlidir. Kısaca ana düşünce, bir yazılı metnin omurgasını oluşturan, çerçevesini belirleyen ve bu bağlamda bir yazılı metnin bütüncül olmasını sağlayan önemli bir metinsel eylemdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %52,7'sinin özet metninin, kaynak metnin asıl ana düşüncesini yansıtmaya ölçütünde "yeterli" düzeyde olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, öğretmenlerin %7,3'ünün özet metinleri, metnin ana düşüncesini kavrama ve ana düşünce bağlamında yapılandırma eksikliği nedeniyle "yetersiz" olarak değerlendirilmiştir.

Bir metinde, belirli bir ana düşüncenin açılıp geliştirilmesiyle oluşturulan düşünce ağı o metnin düşünsel örüntüsünü oluşturur. Ana düşüncüyü geliştirme işleviyle üretilen düşüncelere yardımcı düşünceler denir (Özdemir,2005).Yardımcı

düşüncelerin kaynak metinde ana düşünceye bağlanarak nasıl bir düşünsel düzen oluşturduklarının kavranması nitelikli bir özet metin oluşturulması sürecinde çok önemlidir. Ancak öğretmenlerden yalnızca %5,5'inin özet metinleri “ özet metinlerin kaynak metnin yardımcı düşüncelerini içermesi” bağlamında “yeterli” düzeyde değerlendirilmiştir. Bu sonuç, öğretmenlerin kaynak metindeki yardımcı düşüncelerin yeniden belirlenmesinde ve oluşturulmasında sıkıntı yaşadıklarını göstermektedir.

Özet metinlerin özgün tümcelerle yeniden yapılandırılarak oluşturulması gerekir. Bir metnin özetlenmesi, metinden alınan tümcelerın alt alta sıralanması değildir. Özet yapan kişi içerik olarak yazarın metnine sadık kalmakla beraber biçimsel olarak kendi tümcelerini kullanır (Günay, 2003). Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerden %49,1'inin özet metinleri, özgün tümcelerle yeniden yapılandırılmış olmaları bağlamında “yeterli” düzeydedir.

Winograd (1984)' a göre kaynak metinden önemli bilgiyi seçebilmek, özetleme edimiyle yakından ilgilidir. Dolayısıyla kaynak metinde yer alan bütün önemli bilgilerin belirlenip özet metinde yer alması gerekir. Buna karşın kaynak metinde yer alan önemsiz ve gereksiz bilgilere özet metinde yer verilmemelidir. Gerekli ve önemli bilgilerin özet metinde yer alması, özet metnin kaynak metni temsil etme yeterliğini artıracaktır. Özet metinlerin kaynak metindeki tüm önemli bilgileri içermesi ölçütünde, öğretmenlerden yalnızca %7,3'ü tarafından üretilmiş olan özet metinler, “yeterli” düzeye ulaşmıştır. Bu durum araştırmaya katılan öğretmenlerin kaynak metinde yer alan önemli ve gerekli bilgileri belirlemede ve bunları özet metinde kullanmada sorun yaşadıklarına işaret etmektedir.

Öğretmenlerce üretilen özet metinlerin gereksiz ve önemsiz bilgileri içermesine ilişkin araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerden yalnızca % 29,1'inin özet metinlerinin hiç artık önerme içermediği belirlenmiştir. Buna karşın öğretmenlerce üretilen özet metinlerin %14,5'i çok sayıda artık önerme içerdiği için “yetersiz” düzeyde değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar, araştırmaya katılan öğretmenlerin gerekli bilgiyi gereksiz bilgiden ayırt etmede sıkıntı yaşadıklarını ve özet metinlerinde yazarın düşüncesi dışında öznel düşüncelerine ve yorumlarına yer verdiklerini göstermektedir.

Özetleme sürecinden önce özetlenecek olan kaynak metnin oranlamasını göz önünde bulundurmak gerekir. Özet yapmadan önce, metinde temel konuları ayıran yerlerin genel metin bağlamı içindeki oranını çıkarmak ve yüzdelere vurarak her düşüncenin hangi oranda metinde anlatıldığını ortaya koymak özetlemede kolaylık sağlar. Bu oran özet metinde de korunmalıdır (Günay, 2003). Böylece kaynak metinde yer alan her düşünce özet metinde yer almış olur. Bu durum özet metnin kaynak metni içeriksel olarak temsil etme niteliğini artırır. Araştırmanın özet metinlerin kaynak metni temsil edecek yeterlilikte olmasına ilişkin sonuçlarına göre, öğretmenlerce üretilen yalnızca %5,4 özet metin, kaynak metnin tamamını yansıttığı için “yeterli” düzeye ulaşmıştır. Buna karşın öğretmenlerden %38,2'sinin özetleri, metni kısmen yansıttıkları için bu ölçütte “yetersiz” olarak değerlendirilmiştir.

V. SONUÇ

Bu araştırma, öğretmenlerin ürettikleri özet metinlerin niteliksel özelliklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerce üretilen özet metinler yalnızca “özet metnin kaynak metnin ana düşüncesini içermesi” ve “özet metnin özgün tümcelerle yeniden oluşturulması” ölçütünde “yeterli” düzeydedir. Bu araştırmanın bulgularına dayanarak, öğretmenlerin, bir kaynak metni yazılı bir özet metne dönüştürme sürecinde ne yapacaklarına ilişkin bilgi ve beceri eksikliği içinde oldukları gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda, araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler sıralanabilir:

1. Bu araştırma daha geniş bir katılımcı grubu üzerinden yapılarak, öğretmenlerin yaşadıkları özetleme sorunları belirlenmelidir.
2. Öğretmenler için özetleme öğretimine yönelik hizmet içi eğitimi programları düzenlenmeli ve bu eğitimin sürekliliği sağlanmalıdır.
3. Öğretmen yetiştirme sürecinde özetleme tekniğinin etkin bir şekilde öğretilmesi için uygun öğretim yöntemleri ve teknikleri kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

Akyol, H. (2006). Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Kök Yayıncılık.

Anderson, T.ve B. Armbruster (1984). Handbook of Reading Research. New York: Longman.

Barnet,S ve M. Stubbs, (1995) *Practical guide to writing with readings*. New York: Harper Collins College Publishers.

Brown, A. ve A. Palincsar (1985). Reciprocal Teaching of Comprehension Strategies. Technical Report No:334. Champaign-Urbana, Illinois: University of Illinois.

Deneme, S. (2009). İngilizce Öğretmen Adaylarının Özetleme Stratejilerini Kullanım Tercihleri. *Journal of Language and Linguistic Studies*. 5, 85-91.

Günay, D.(2003). Metin Bilgisi. İstanbul: Multilingual Yayıncılık.

Nelson, J. R. & Smith, D. J. (1992). The effects of teaching a summary skills strategy to students identified as learning disabled on their comprehension of science text. *Education&Treatment of Children*, 15, 3, 228-244.

Özbay. M.(2009). Dinleme Eğitimi. Ankara: Öncü Kitap.

Özdemir, E.(2005) . Eleştirel Okuma. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Senemoğlu, N. (2009). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim. Ankara: Pegem Akademi.

Ülper,H.& Yazıcı Okuyan,H. (2010). Quality Of Written Summary Texts: An Analysis In The Context Of Gender And School Variables. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2, 1057-1063.

Ülper, H & Akkök, A. E (2009). The Effect of Using Expository Text Structure As a Strategy on Summarization, Limon E. Kattington (Ed.), *Handbook of Curriculum Development*, Nova Science Publishers.

Pressley, M.,C. Johnson, S. Symons, J. McGoldrick, J. Kurtiz (1989). Strategies the Improve Children's Memory and Comprehension of Text. *The Elementary Scholl Journal*, 90, 3-31.

Trabasso, T & Bouchard, E. (2002). Teaching readers how to comprehend text strategically. In C. C. Block, & M. Pressley (Eds.), *Comprehension instruction*. New York: The Guilford Press.

van Dijk, T. A. & Kintsch, W. (1983). *Strategies of discourse comprehension*. New York: Academic Press.

Yıldırım, Ali; Şimşek, Hasan (2008), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Winograd, P., N. (1984). Strategies difficulties in summarizing text. *Reading Research Quarterly*, 19, 404-425.

Qualitative Features Of Written Summary Texts Produced By Teachers

Purpose and significance

Summarizing is an effective learning strategy, which prompts students to read to understand; facilitates spotting important ideas in texts and help them reconstruct information with their own words. However, relying on the results of a research which is about the quality of summary texts produced by students, the most general conclusion to draw is that students demonstrate lack of knowledge and skill in the process of converting a source text into a summary text. This result also brings forward the question of what level of knowledge and skills about summarizing the teachers have in the process of teaching summarizing. In this sense, the aim of the present research is to determine the teachers' conditions regarding their ability to summarize by specifying the qualitative features of the summary texts they produce. This research is important in the aspects of describing the problems faced in the process of summarizing and seeking solution offers.

Methods

In this research descriptive method was used. The study group consisted of 55 teachers who work as Turkish Language and Literature teachers at central primary and secondary schools in Burdur. During the research, the essay "Kitap Az Yaşamayı Öner" by Çetin Altan was used as the source text and the summary texts produced by teachers were evaluated using a criteria-based and gradual analysis instrument prepared by Ülper (2010). Firstly, each text was evaluated by researchers separately according to the evaluation form that was designed to provide the reliability of data analysis. Later, evaluation results were evaluated and verified by the researchers in cooperation.

Results

It has been observed that 87.3 % of the participating teachers did not write a reconstructed title for the summary texts. Only 7.3 % of the teachers created new titles which reflected the source text sufficiently. In addition to this, it was ascertained that 52,7% of the teachers reflected the main idea of the source text in the summary text at "sufficient" level. The summary texts written by 34, 5% of the teachers were found insufficient in terms of including the supportive ideas of the original text. Only the summary texts produced by 5, 5 % of the teachers were at sufficient level on this basis. Additionally, the summary texts produced by 49,1 % of the teachers were at sufficient level in terms of being reconstructed through authentic sentences. The summary texts produced by only 7,3 % of the teachers were at "sufficient" level in the aspect of including all of the important information of the source text. In the study, only 5, 4% of the summary texts produced by

teachers reached the "sufficient" level in terms of reflecting an important part of the source text, because they reflected the source text precisely.

Discussion And Conclusion

The title of a text indicates the top rank of the macrostructure of that text and in this sense; it is related to summarizing directly. Unfortunately, 87,3 % of the participating teachers demonstrate incompetence in writing a new title for the summary texts. In a text, besides facilitating the comprehension of the text, the main idea is also highly important in summarizing, which requires producing a shorter text. Briefly, the main idea is an important textual action, which forms the backbone of a written work, specifies its frame and in this way, makes it coherent. It was ascertained that 52,7% of the teachers reflected the main idea of the source text in the summary text at the "sufficient" level.

To comprehend how supporting ideas form an intellectual combination by joining the main idea in a source text is very important in the process of producing a qualified summary text. However, only the summary texts produced by 5,5 % of the teachers were found to be at the sufficient level in terms of including the supporting ideas of the source text. This result shows that the teachers have difficulty in redetermining and reconstructing the supporting ideas in the source text.

Summarizing a text is not arranging the sentences taken from the source texts one under the other. The person who summarizes a text abides by the content of the author's text and stylistically uses his own sentences as well. According to the result of the research, the summary texts produced by 49,1 % of the teachers were at the sufficient level in terms of being reconstructed through authentic sentences.

In the summarizing process, all of the important information in the source text requires being specified and taking part in the summary text. On the other hand, unimportant and unnecessary information in the source text should not be included in the summary text. The summary texts produced by only 7,3 % of the teachers were at the "sufficient" level in including all of the important information of the source text. This finding indicates that the participating teachers have difficulty in determining important and necessary information in the source text and using them in the summary text.

According to the research result regarding the inclusion of unnecessary and unimportant information in the summary texts which are produced by teachers, it was found that only the summary texts produced by 29,1% of the teachers did not include any unnecessary information. However, 14,5 % of the summary texts produced by the teachers were evaluated as insufficient since they included a great amount of unnecessary information. These results show that the participating teachers face problems while distinguishing necessary information from unnecessary information and apart from the author's ideas, they include their personal opinions and comments in the summary texts.

Before the summarizing process, the proportioning of the source text should be taken into consideration. Before summarizing, calculating the proportion of the parts which separate the main topics in the general context and presenting in which proportion each idea is mentioned in the text by reflecting the proportions in percentages facilitate summarizing. This proportion should be maintained in the summary text as well. As a result, each idea in the source text will take part in the summary text. This condition increases the qualification of the summary text in representing the source text contextually. According to the research results regarding the competence of the summary texts in representing the source text, only 5.4 % of the summary texts produced by the teachers reached the sufficient level since they reflected the whole source text. Nevertheless, 38, 2% of the teachers' summary texts were evaluated as insufficient because they reflected text partly.

According to the research results, the summary texts produced by teachers are at the sufficient level only in that they include the main idea of the source texts and they are reconstructed through authentic sentences. Based on the research findings, it has been observed that the teachers lack the required knowledge and skill concerning what to do in the process of turning a source text into a summary text.